

На основу чл. 21 . и 23. Закона о родној равноправности ("Службени гласник РС", број 52/2021, даље: Закон) и члана 4.Правилника о изради и спровођењу плана управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности ("Сл.гласник РС", БР. 67/2022), и чланом 23.Статута Дома здравља "Вељко Влаховић" Врбас, в.д.Директор др Горан Ђуровић, дана 30.12.2022. године, доноси

П Л А Н

УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА ОД ПОВРЕДЕ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

1. Уводне одредбе

Родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, једнаке могућности и права у приступу робама и услугама, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање биолошких, друштвених и културолошки формираних разлика између мушкараца и жена и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим одредбама, као и уставним одредбама.

Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода, јесте свако неоправдано разликовање, неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), на отворен или прикривен начин, у односу на лица или групе лица, засновано на полу, полним карактеристикама, односно роду у: образовној, економској области; области запошљавања, занимања и рада, samozapošljavanja; здравственом осигурању и заштити; социјалном осигурању и заштити; области безбедности; екологији; области културе; спорту и рекреацији; као и у другим областима друштвеног живота.

Непосредна дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода, постоји ако се лице или група лица, због њиховог пола, полних карактеристика, односно рода, у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, стављају или су стављени у неповољнији положај, или би могли бити стављени у неповољнији положај.

Посредна дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода, постоји ако, на изглед неутрална одредба, критеријум или пракса, лице или групу лица, ставља или би могла ставити, због њиховог пола, полних карактеристика, односно рода, у неповољан положај у поређењу са другим лицима у истој или сличној ситуацији, осим ако је то објективно оправдано законитим циљем, а средства за постизање тог циља су примерена и нужна.

Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода постоји ако се према лицу или групи лица неоправдано поступа неповољније него што се поступа или би се поступало према другима, искључиво или углавном због тога што су тражили, односно намеравају да траже заштиту од дискриминације на основу пола, односно рода, или због тога што су понудили или намеравају да понуде доказе о дискриминаторском поступању.

Дискриминацијом на основу пола, полних карактеристика, односно рода, сматра се и узнемиравање, понижавајуће поступање, претње и условљавање, сексуално узнемиравање и сексуално уцењивање, родно заснован говор мржње, насиље засновано на полу, полним карактеристикама, односно роду или промени пола, насиље према женама, неједнако поступање на основу трудноће, породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета, одсуства ради посебне неге детета у својству очинства и материнства (родитељства), усвојења, хранитељства, старатељства и подстицање на дискриминацију као и

сваки неповољнији третман који лице има због одбијања или трпљења таквог понашања.

Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода, забрањена је у односу на: услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла; услове рада и сва права из радног односа; образовање, оспособљавање и усавршавање; напредовање на послу; отказ уговора о раду.

Дискриминација лица по основу два или више личних својстава без обзира на то да ли се утицај поједних личних својстава може разграничити је вишеструка дискриминација или се не може разграничити (интерсексијска дискриминација).

Не сматрају се дискриминацијом на основу пола, полних карактеристика, односно рода, мере за заштиту материнства и очинства (родитељства), усвојења, хранитељства, старатељства, као и заштита на раду запослених различитог пола, у складу са прописима којима се уређују радни односи и безбедност и здравље на раду, посебне мере уведене ради постизања пуне родне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају на основу свог пола, полних карактеристика, односно рода.

Не сматрају се дискриминацијом на основу пола, полних карактеристика, односно рода, посебне мере донете ради отклањања и спречавања неједнаког положаја жена и мушкараца и остваривања једнаких могућности за жене и мушкарце.

Законом се уређује појам, значење и мере политике остваривања и унапређења родне равноправности, као и врсте планских аката у области родне равноправности, надзор над применом Закона и друга питања од значаја за остваривање и унапређење родне равноправности. Наведеним законом се уређују обавезе органа јавне власти, послодаваца и других социјалних партнера да интегришу родну перспективу у области у којој делују.

2. Правни оквир

- **Устав Републике Србије** ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006);
- **Закон**;
- **Закон о забрани дискриминације** ("Сл. гласник РС", бр. 22/2009 и 52/2021);
- **Закон о раду** ("Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 (Одлука САД), 113/2017 и 95/2018 (аутентично тумачење));
- **Закон о националном оквиру квалификација Републике Србије** ("Службени гласник РС", бр. 27/2018, 6/2020 и 129/2021 (др. закон));
- **Правилник о изради и спровођењу плана управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности** ("Службени гласник РС", бр. 67/2022, даље: Правилник);
- општи акти Дома здравља.

3. Садржина Плана управљања ризицима

План управљања ризиком родне равноправности (у даљем тексту: План управљања ризицима) је гаранција родне перспективе, родне заступљености и избалансиране заступљености полова у процесима рада *Дома здравља*.

Гаранција родне перспективе односи се на узимање у обзир родних разлика, родних разлика и различитих интересовања, потреба и приоритета жена и мушкараца и њихово укључивање у све фазе планирања, припреме, усвајања и спровођења одлука јавних органа, ка и спровођењу радних процеса.

Пол је средство за постизање и унапређење родне равноправности кроз укључивање родне перспективе у све фазе рада *Дома здравља*.

Уравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног од полова између 40-50% у односу на други пол, а осетно неуравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног пола нижа од 40% у односу на други пол, осим ако посебним законом није другачије прописано.

Приликом израде Плана управљања ризицима полази се од радних процеса у свим областима функционисања *Дома здравља*.

План управљања ризицима садржи:

- списак области и радних процеса који су нарочито изложени ризику за повреду принципа родне равноправности, укључујући и резултате процене степена ризика;
- списак превентивних мера којима се спречавају ризици и рокови за њихово предузимање;
- податке о лицима одговорним за спровођење мера из Плана управљања ризицима.

4. Токови рада

Основни подаци Дома здравља "Вељко Влаховић" Врбас:

ИМЕ : Дом здравља "Вељко Влаховић"

Адреса седишта: Врбас

Матични број: 08888779

ПИБ : 105592297

Одговорно лице: др Горан Ђуровић, в.д. Директор

Подаци о лицу за координацију/родну равноправност у Органу јавне власти:

Име: Јасна Комненовић

Број телефона: 021/7954410

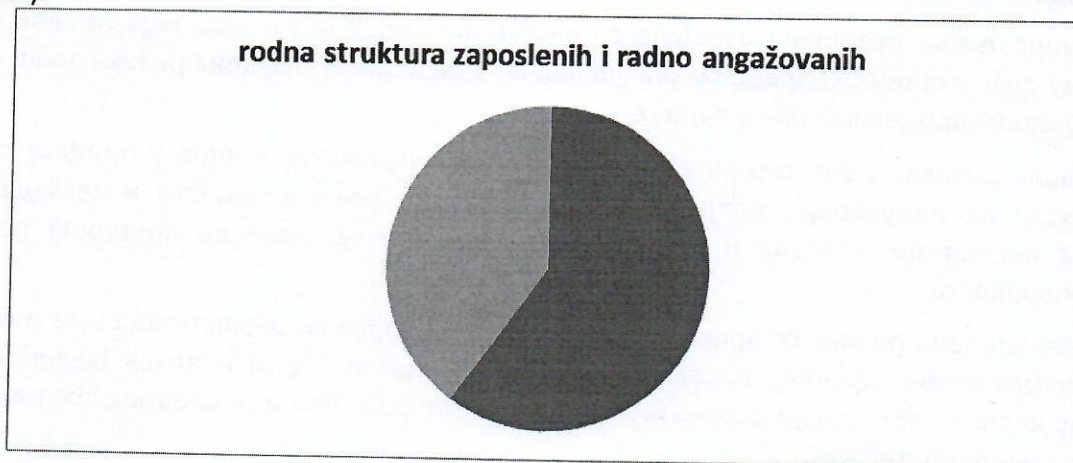
Е-пошта: jasna.komnenovic@gmail.com

Структура Дома здравља "Вељко Влаховић" Врбас:

1. Служба за здравствену заштиту одраслих становника;
2. Служба хитне медицинске помоћи,
3. Служба за здравствену заштиту деце, школске деце и жена;
4. Служба за физикалну медицину и рехабилитацију;
5. Служба за стоматолошку здравствену заштиту;

6. Служба за кућно лечење са поливалентном патроонажом;
7. Служба за лабораторијску дијагностику;
8. Служба за здравствену заштиту запослених, превенцију и контролу болести;
9. Служба за правне, економско – финансијске, техничке и друге сличне послове.

Укупан број запослених и радно ангажованих лица у Дому здравља износи 224 (100%).

Од укупног броја запослених: 20,54 % су мушкарци 79,46 % су жене.

Укупно : 27 (12,67 %) од 21-30 година старости

Ж : 18 (8 %)

М: 9 (%)

Укупно : 47 (_ %) од 31-40 година старости

Ж : 40 (%)

М: 7 (%)

Укупно : 56 (25 %) од 41-50 година старости

Ж : 41 (78,85 %)

М: 11 (21,15 %)

Укупно : 61 (27,6 %) од 51-60 година старости

Ж : 48 (78,69 %)

М: 13 (21,31 %)

Укупно : 33 (14,93 %) од 61-70 година старости

Ж : 178 (79,46 %)

М: 46 (20,54 %)

Стручна спрема запослених и радно ангажованих у Дому здравља:

Квалификације које поседују запослена и радно ангажована лица, разврстана по полу:

Нивоквалвалејке:	Све у свему:	Жена:	Људи:
1.	17 (7,56 %)	17 (7,56 %)	0 (0%)
2.	1 (0,44 %)	1 (0,44 %)	0 (0%)
3.	10 (4,44 %)	0 (0 %)	10 (4,44 %)
4.	121 (53,78 %)	106 (47,11 %)	15(6,67 %)

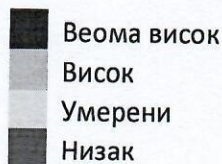
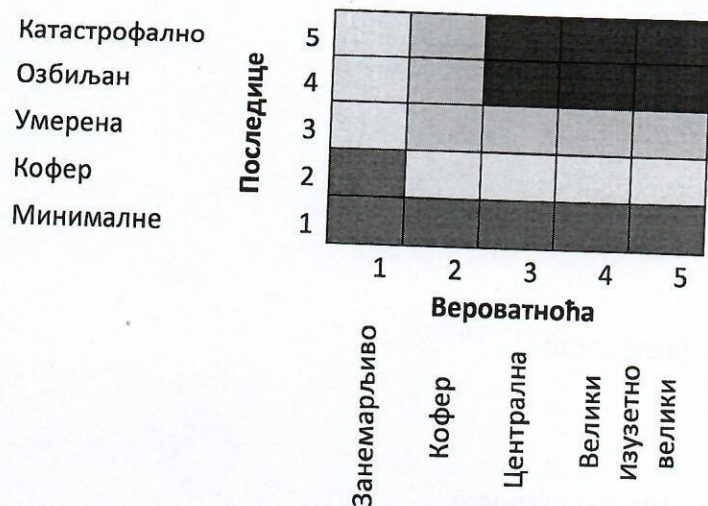
5.	(%)	(%)	(%)
6.	12 (5.33 %)	9 (4 %)	3 (1.33 %)
7.	64 (28,44 %)	46 (20,44 %)	18 (8 %)
8.	(%)	(%)	(%)

5. Процена ризика

План управљања ризицима израђује се на основу процене ризика, која представља почетну фазу у процесу израде Плана управљања ризицима. Процена ризика врши се у свим радним процесима *Дома здравља*.

Проценом ризика идентификују се извори могућег угрожавања лица у процесу рада који могу да проузрокују повреду принципа родне равноправности и сагледавају могуће последице, потребе и могућности за заштиту од повреде принципа родне равноправности.

Процена степена ризика се врши уз помоћ матрице којом се ризик процењује и мери као: веома висок (црвена), висок (наранџаста), умерени (жута) и низак (зелена), на основу којих се процењује вероватноћа настанка ризика, као и последица тог ризика, према наведеној табели.

Процена ризика у одређеном рандом процесу врши се тако што се број запослених мање заступљеног рода у радном процесу подели са укупним бројем запослених у том радном процесу и помножи са 100. Тада се добија проценат уравнотежености полова у сектору на основу чега се може проценити ризик родне неравноправности.

Родна равноправност је заступљена ако је уравнотеженост између 40 и 50%, што значи да испод 40% постоји низак ризик родне неуравнотежености.

Процена ризика на основу које се утврђује вероватноћа настанка последице према горе наведеној табели служи да се у сваком радном процесу идентификују процеси који су нарочито изложени ризику за повреду принципа родне равноправности и то на следећи начин:

- 0 - 10% веома висок ризик;
- 10 - 20% висок;
- 20 - 30% умерени;
- 30 - 40% ниско.

На основу извршене анализе утврђује се који су радни процеси нарочито изложени ризику за повреду принципа родне равноправности.

6. Превентивне мере којима се спречавају ризици и рокови за њихово предузимање

Мере за остваривање и унапређивање родне равноправности се деле на опште мере и посебне мере.

Опште мере за остваривање и унапређивање родне равноправности јесу законом прописане мере којима се у одређеној области забрањује дискриминација на основу пола, односно рода, или налаже одговарајуће поступање ради остваривања родне равноправности.

Посебне мере за остваривање и унапређивање родне равноправности су активности, мере, критеријуми и праксе у складу са начелом једнаких могућности којима се обезбеђује равноправно учешће и заступљеност жена и мушкараца, посебно припадника осетљивих друштвених група, у свим сферама друштвеног живота и једнаке могућности за остваривање права и слобода.

Приликом одређивања посебних мера морају се уважавати различити интереси, потребе и приоритети жена и мушкараца, а посебним мерама мора се обезбедити:

- примена уродњавања и родно одговорног буџетирања у поступку планирања, управљања и спровођења планова, пројеката и политика;
- промовисање једнаких могућности у управљању људским ресурсима;
- уравнотежена заступљеност полова у административним и надзорним органима и на позицијама;
- уравнотежена заступљеност полова у свакој фази формулисања и спровођења политика родне равноправности;
- употреба родно сензитивног језика како би се утицало на уклањање родних стереотипа при остваривању права и обавеза жена и мушкараца;
- прикупљање релевантних података разврстаних по полу и њихово достављање надлежним институцијама.

Врсте посебних мера су:

- мере које се одређују и спроводе у случајевима осетно неуравнотежене заступљености полова;
- подстицајне мере, којима се дају посебне погодности или уводе посебни подстицаји у циљу унапређења положаја и обезбеђивања једнаких могућности за жене и мушкарце и у свим радним процесима *Дома здравља*, као и у свим областима друштвеног живота;
- програмске мере, којима се операционализују програми за остваривање и унапређење родне равноправности.

Дом здравља је применио све опште мере прописане Законом о раду, а које се односе на услове рада и сва права из радног односа, образовање, оспособљавање и усавршавање, напредовање на послу и престанак радног односа.

Предлог мера у конкретном примеру:

Посебне димензије

1. смањити полну неравнотежу приликом запошљавања;
2. организовати обуке запослених о родној равноправности у сфери рада;
3. надгледање оптерећења запослених са посебним упућивањем на обим посла који запослени мање заступљеног пола имају у процесу рада;
4. континуирано пратити појединачна радна оптерећења запослених и вршити прераспodelу посла у складу са кадровским могућностима;
5. организовати разговоре са запосленима који обавесте Директора о престанку радног односа о разлозима престанка.

Предлози посебних мера у процесима рада који су нарочито изложени ризику за повреду принципа родне равноправности:

1. обезбеђивање ресурса за укључивање родне равноправности у целокупно деловање Дома здравља:
  - унапређење родне инклузивности у свим процесима рада Дома здравља;
  - подстицати запослене да укључе родну димензију у радне процесе које обављају;
2. мере за подршку усклађивања породичног и професионалног живота:
  - обезбеђивање усклађености породичног и професионалног живота, а посебно лакше остваривање права и обавеза запослених који су неговатељи члана уже породице или члана домаћинства;
  - у складу са потребама процеса рада Дома здравља и расположивим људским ресурсима применити одредбе Закона о раду и општих аката послодавца које омогућавају овим запосленим и радно ангажованим лицима другачији распоред радног времена, рад од куће и друго;
  - пратити рад запослених по повратку са одсуства и спречити могућа оптерећења приликом расподеле радних задатака;
  - организовати разговоре са запосленима који обавесте Дома здравља о престанку радног односа о разлозима престанка;
  - прикупљене информације користити у сврху унапређења положаја запослених и радне атмосфере у Дома здравља;
3. мере против родно заснованог насиља, укључујући и сексуално узнемиравање, злостављање и уцењивање:
  - информисање запослених о законским и подзаконским прописима који прописује мере против родно заснованог насиља, укључујући и сексуално узнемиравање, злостављање и уцењивање;
  - организовање обука запослених у ову сврху код Дома здравља;
  - санкционисање недозвољених понашања запослених;

- уређивање постојећих општих аката и доношење нових који уређују спречавање родно заснованог насиља, укључујући и сексуално узнемиравање, злостављање и уцењивање;

7. Подаци о лицима одговорним за спровођење мера из Плана управљања ризицима

Лица одговорна за спровођење мера из Плана управљања ризицима:

1. Име и презиме Јасна Комненовић, радно место референт за правне и кадровске послове, број телефона 021/7954410____, Емаил: jasna.komnenovic@gmail.com;

